

A scenic photograph of a rocky coastline. In the foreground, a large, dark, circular tide pool is nestled within the grey, textured rocks. The water in the pool is dark and still. To the right of the pool, the rocks are covered with patches of bright green lichen. In the background, a large, dark rock formation rises from the blue sea. The sky is a clear, bright blue.

YMPÄRISTÖT 2019

YMPÄRISTÖTOIMITTAJAT RY:N VUOSIJULKAISU

Ympäristötoimittajat ry

Vuonna 1991 perustetun yhdistyksen jäsenet ovat eri medioissa vakituisesti työskenteleviä ammattijournalisteja ja muita aktiivisesti ympäristöasioihin keskittyviä toimittajia.

Järjestämme keskustelutilaisuuksia, yritysvierailuja, koulutustapahtumia, toimittajamatkoja ja muuta toimintaa. Tuomme moniäänisesti esiin ympäristöasioita niin arkipäivän valinnoista kuin maapallon luonnonvarojen käytöstä.

YMPÄRISTÖT

2019

Ympäristöt 2019 on Ympäristötoimittajat ry:n vuosittain ilmestyvän julkaisun uusi painos.

Päätoimittaja: Pekka Virtanen

Toimituskunta:

Kari Ikävalko, Eija Järvinen, Arja Kivipelto, Tuija Käyhkö, Katja Lamminen, Marko Leppänen, Tina Nyfors, Alma Onali, Jukka Palm, Matti Remes

Copyright: Ympäristötoimittajat ry, kirjoittajat ja kuvaajat

Kannen kuva: Pekka Virtanen

Takakannen kuvat: Tero Pajukallio, Pekka Virtanen

Muut kuvat: Riku Cajander, Kari Ikävalko, Veikko Neuvonen, Tero Pajukallio, Matti Remes, Pekka Virtanen

Ulkoasu: Kintunjälki

Painopaikka: Grano Oy

ISSN 1458-3941

YMPÄRISTÖT 2019

Ympäristötoimittajien virikkeiseen vuoteen 2018 on kuulunut seminaareja, tutustumiskäyntejä ja tietenkin tuhansia juttuja eri medioissa, tässä julkaisussa niistä kolme.

Katowicen ilmastokokouksen aikana osallistujat pääsivät tutustumaan aikaisemmin hiilikaivoksena toimineeseen museoon. Tilolissa ei leijunut häivääkään ulkoilman hiilen katkusta.

Kuva: Pekka Virtanen

Kuvausvälineet olivat ahkerassa käytössä Ympäristötoimittajien Turkuun suuntautuneella kevätretkellä sekä Arandalla sen palatua SYKE:n ensimmäiseltä peruskorjauksen jälkeiseltä tutkimusmatkalta. **Kuvat:** Pekka Virtanen

Ilmastoasiat ovat olleet jo kauan ja entistä näkyvämmiin esillä niin tutkimuksessa, politiikassa kuin mediassakin. Ympäristötoimittajat ovat tahoillaan seuranneet aihepiiriä tiiviisti jutuissaan ja ihmetelleet maailman menoa. Kuusi yhdistyksen jäsentä oli kuuntelemassa Katowicen ilmastokokouksen antia, jonka tunnelmista tässä julkaisussa kertoo enemmän Katja Lamminen. Ilmastoasiat ovat keskeisesti esillä myös Vatikaanissa vierailleen Kari Ikävalkon artikkelissa.

Puolan ilmastokokouksessa oli runsaasti tilaa eri maiden, yhteisöjen ja yritysten ilmastoystävällisen toiminnan esittelylle.

Kuva: Pekka Virtanen

Yhdistys järjesti Päivälehdessä museossa 4.12.2018 Ympäristöjournalismin päivän, jonka osallistujat paransivat maa-ilmaa monista näkökulmista. Leena Rantajärven vetämän tapahtuman kutsuttuja puhujavieraita olivat Heli Saavalainen, Riikka Suominen, Elina Venesmäki, Ville Hänninen, Ville Tietäväinen, Pasi Toiviainen ja Riku Cajander.

Ympäristöjournalismin päivän pääteemana oli ilmastonmuutos ja toimittajan työ. Esiintyjät ja keskustelijat pohtivat muun muassa näitä kysymyksiä: Puhutaanko ilmastosta oikein sanoin? Millaisia juttuja pitäisi tehdä? Mitä ilmastosta on kirjoitettu? Syyllistämistä vai syyllistymistä?

Viking Linen ja Helsingin yliopiston järjestämällä retkellä Tvärminnen tutkimusasemalle kuultiin tuoreita näkökulmia Itämeren tilanteesta. Itämerellä on liikkunut myös peruskorjattu merentutkimusalus Aranda. **Kuvat:** Pekka Virtanen

Johtopäätös oli, että ilmastonmuutoksen pitäisi läpäistä kaikki yhteiskunnallinen toiminta ja myös uutisointi. Kun toimittaja kirjoittaa Thaimaan kymmenestä parhaasta lomakohteesta, tulisi samassa yhteydessä tuoda esiin myös ilmastoasiat. Vielä parempi olisi esitellä kaukomatkan rinnalle tai jopa tilalle vaihtoehtoja, vaikkapa Itä-Uudenmaan luontokeitaita.

Ihmiset pitäisi myös totuttaa siihen, ettei löysään valinnanvapauteen ole kohta varaa. Jotain pitää tehdä, ihan

Itämeren tila on ollut keskiössä John Nurmisen Säätiön lukuisissa hankkeissa, joihin Ympäristötoimittajat ovat päässeet vuosittain tutustumaan. **Kuva:** Tero Pajukallio

tosissaan. Ehkä pian vaaditaan aikaisemmilta kriisi-ajoilta tuttua kulutuksen ja muun toiminnan säätelystä? Emme voi jäädä odottamaan sitä, että yksittäiset kuluttajat saavat tarpeeksi tietoa ja pelastavat maailman fiksuilla valinnoillaan. Ei ole varmaa sekään, kykenevätkö yritykset ja yhteisöt sopeutumaan siihen, mitä ilmastonsuojelu edellyttää.

Ilmastolle ystävälliset tekniikat tulee esitellä, mutta samalla on syytä muistaa, että kulutusta on vähennettävä. Muista ilmastonmuutokseen liittyvistä aiheista ei todisesti ole pulaa: metsien hiilinielut, väestönkasvu, terve ympäristöahdistus... Ilmiö sitoo yhteen lukuisat erillisinä nähdyt ympäristöongelmat, joihin ilman lämmön nousujakin tulisi tarttua matkalla kohti ekologisempaa ympäristökulttuuria.

Tässä julkaisussa Riku Cajander kertoo Viron ja Suomen suurpedoista. Nekin joutuvat kokemaan ilmastomuutoksen seurauksia. Suomessa vasta odotellaan sakaalin tuloa, mutta etelänaapurissa susi on jo kohdannut uuden tulokkaan.

Turkuun suuntautuneella retkellä lähitarkkailussa sarvijäärien heimoon kuuluva kankuri. Paimion hiekkakuopilta bongailtiin hietasisiliskoja ja vihersammakoita. **Kuva:** Pekka Virtanen

Vuoden 2018 aikana yhdistys on jakanut jäsensivustonsa kautta ympäristötoimittajille vinkkejä sadoista ympäristötapahtumista. Olemme omin toimin tai yhteistyökumppanien kera vierailleet muun muassa Turussa, Aranda-tutkimusalueella sekä kahteenkin kertaan Tvärminnen biologisella asemalla Hankoniemellä.

Ruokatiedon kiertomatkalla Hämeessä tutustuimme muun muassa siihen, miten hyönteisiä voi kasvattaa ruoaksi. Metsähallituksen retken aihe oli peitteinen metsänhoito eli jatkuva kasvatus. Perinteisessä John Nurmisen Säätiön vuositapaamisessa huolenaiheena oli tälläkin kertaa Itämeren tilanne.

Ympäristötoimittajien retkellä Tvärminnen tutkimusasemalle tutustuttiin veneillen myös alueen saaristoon. Lähialueen luontoa esittelee tutkimusaseman tieteellinen johtaja Alf Norkko.

Kuva: Tero Pajukallio

Nesslingin säätiön tilaisuuden kunniavieras oli Rauno Ruuhijärvi, Suomen luonnonsuojelun Grand Old Man. Tapaamisen juonsi Ismo Tuormaa. Kaljaasi Olgassa kuulumme Helsingin Silakkamarkkinoiden ympäristöasioista sekä Ekokompassin toiminnasta.

Mediapooli sekä ympäristö-, kaupunki- ja tiedetoimittajat järjestivät ”Valehteleeke kuva – varaudu valeuttiseen” -seminaarin. Ihme-tapahtumassa nautimme halavasepikkäästä kertovasta elokuvasta. Halavasepikkäs on uhanalainen kovakuoriainen, joka elää ainoastaan Vantaalla. DocPoint-festivaaleilla jäsenten valittavana oli useita ympäristöaiheisia dokumenttielokuvia.

Yhdistys tuki jäsentensä ulkomaanmatkoja, jotka tällä kertaa suuntautuivat Tšernobyliin ja Puolaan.

Luontokuva-näyttely Viking Grace -risteilijällä oli ym-

Luontokuva-näyttely sisälsi muun muassa Veikko Neuvosen perhoskuvia, Tero Pajukallion kesätunnelmia sekä Matti Remeksen otoksia Tyynenmeren koralliutuilta. Mukana olivat myös Antti Koli, Jukka Palm, Teppo Jokinen, Ari Niskanen, Ismo Tuormaa, Riku Cajander sekä Kari Rissa, joka esittelee Viking Gracella omaa näyttelyosiotaan.

päristötoimittajien vuoden näkyvin saavutus. Näyttely lähti seilaamaan Kiikalasta Galleria Rissasta ja keinui viisi kuukautta ruotsinlaivalla. Sen näki yli satatuhatta kävijää. Kokonaisuuteen liittyi Veikko Neuvosen ja Kari Rissan esitelmätilaisuus luontovalokuvauksesta sekä postikorttisarja.

Ympäristöt 2019-toimituskunta

YMPÄRISTÖT 2019

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Ympäristöt 2019
- 12 **Katja Lamminen:** Sääntökirja ja muuta säpinää ilmastokokouksessa
- 15 **Kari Ikävalko:** Katolinen kirkko uskoo tavallisiin ihmisiin ilmastomuutoksen torjunnassa
- 20 **Riku Cajander:** Suurpedot menestyvät Virossa

Julkaisussa mukana

Akkukierrätys Pb Oy
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Fennia
Encore Ympäristöpalvelut Oy
Energiateollisuus ry
Finavia Oyj
Fortum
Forum Virium Helsinki
Green Building Council Finland
Helsingin Satama / Port of Helsinki
Hill and Knowlton Finland Oy
John Nurmisen Säätiö
Joutsenmerkki / EU-ympäristömerkki
Kaupan liitto
Kauppakeskus Sello
Kemiateollisuus
K-ryhmä
Kiinteistöliitto
Kuusakoski Oy
Lassila & Tikanoja Oyj
Liikenne- ja viestintävirasto TRAFICOM
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Metsähallitus
Metsä Group

Metsäteollisuus ry
Motiva Oy
Patentti- ja rekisterihallitus PRH
Neste Oyj
Nordkalk Oy Ab
Pohjoismaiden Investointipankki NIB
Pohjolan Voima
Rudus Oy
Rakennusteollisuus RT
Ruokatieto Yhdistys ry
Scania
SER-kierrätys
Senaatti-kiinteistöt
Suomen Kiertovoima ry
Sinebrychoff
SOK / S-ryhmä
Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra
Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy
Suomen Kuitukierrätys Oy
Suomen ympäristöopisto SYKLI
Suomen Rengaskierrätys Oy
Teknologiateollisuus ry
Teollisuuden Voima Oyj
Tradeka
Uudenmaan liitto
UPM
Vaisala
Vesilaitosyhdistys VVY
Viestintätoimisto DRUM
Wärtsilä
Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry

SÄÄNTÖKIRJA

ja muuta säpinää ilmastokokouksessa

TEKSTI: KATJA LAMMINEN KUVAT: TERO PAJUKALLIO

Katowicen ilmastokokouksessa Puolassa 9.–15.12. lyötiin kansiin mystiseltä kuulostava sääntökirja. Maailman maiden hyväksymällä, joulumarkkinoille valmistuneella bestsellerillä pitäisi pelastaa planeetta kuivumiselta ja ylikuumenemiselta.

Pariisin ilmastososopimuksen toimeenpaneva sääntökirja kirittää maita tehostamaan ilmastotekojaan vertailukelpoisesti vuodesta 2020 eteenpäin. Nivaskan sivuilla seikkailevat ilmastorahoitus, toimien läpinäkyvyys,

Etelä- ja Väli-Amerikan intiaanijärjestöjen edustajat olivat varsin mieteliitä pohtiessaan alueittensa metsien kohtaloa sekä perinteisten elintapojensa säilymismahdollisuuksia.

kusteltiin lammastalouden keinoista ehkäistä ilmastomuutosta. Kuvia traktoreista ja metsistä vilisi siellä täällä.

Katowicen seminaarisaleissa puhuttiin ruokaturvasta ja mullistavista tavoista yhdistää ruuantuotannossa terveellisyys ympäristöhyötyihin. Pois lautasilta palmuöljyt, punaiset lihat ja tuhoiset tärkkelysmakeuttajat. Tilalle terveellisempiä ja pienemmillä tuotantopanoksilla menestyviä kasveja. Muutoksella voidaan aikaansaada mittavia ilmastohyötyjä.

YK:n ja **EAT:n** tilaisuudessa professori Johan Rockström Potsdam Institutesta arvioi, että puolet nykyisestä viljelystä on huonoa ilmaston ja terveyden kannalta. Maailmanlaajuisella yhteistyöllä ja suunnittelulla ruuantuotantoa voidaan lisätä 50 prosenttia vähentäen samalla hävikkiä ja ympäristöhaittoja

Toivottavasti sääntökirja ja säpinä sivutapahtumissa innostavat maita paitsi leikkaamaan kasvihuonekaasupäästöjään myös tekemään ilmastotekoja maa- ja metsätalouden puolella. Ovathan hiilen sidonta ja ruuan riittävyys sentään iso osa maailman pelastamista.

Katolinen kirkko

uskoo tavallisiin ihmisiin
ilmastonmuutoksen torjunnassa
– ja pelkää köyhien kärsivän eniten

TEKSTI JA KUVAT: KARI IKÄVALKO

Katolinen kirkko on torjunut kaikessa hiljaisuudessa ilmastonmuutosta ja saanut mukaan myös muita uskontokuntia. Kirkko uskoo joukkovoiman avulla hillitsevänsä käynnissä olevaa muutosta ja estävänsä ihmiskuntaa uhkaavan tuhon.

Kirkkokuntaa kuutisen vuotta johtanut **paavi Francis** on tavannut maailman johtajia ja yrittänyt taivutella muun muassa öljyjättien pomoja yhteisiin talkeisiin. Tosin toissa keväänä Yhdysvaltain presidentti

Katolisen kirkon ekologisiin kysymyksiin keskittyvä osasto on keskellä Rooman vanhaa Trasteveren kaupunginosaa.

Pappi Joshtrom Isaac Kureethadam näkee paljon mahdollisuuksia kirkkokuntien välisessä ympäristötyössä.

Donald Trump ilmoitti melko pian paavin tapaamisen jälkeen maansa vetäytyvän Pariisissa sovitusta ilmastosopimuksesta.

Trumpin päätöstä pidettiin myös Vatikaanissa läimäysnä vasten kasvoja.

Koko ihmiskunnan kohtalonkysymys

Katolinen kirkko on ollut aktiivinen ilmastokysymyksissä lähes siitä lähtien, kun sen johtoon vuonna 2013 valittiin argentiinalainen **Jorge Mario Bergoglio**, nykyinen paavi Franciscus. Hän on korostanut, että ilmastomuutos iskee kaikkein kovimmin kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin ihmisiin.

Katolisen kirkon reilusti yli miljardissa jäsenessä on iso osa ilmastomuutoksen uhreja. Kirkko tosin puhuu koko ihmiskunnan ja tulevien sukupolvien kohtalonkysymyksestä ja korostaa ilmastotieteen selvää viestiä isoista muutoksista.

Paavi Franciscus joukkoineen on aktivoitunut erityisesti YK:n alaisten ilmastokokousten yhteydessä. Kirkko oli muiden uskontokuntien kanssa näkyvästi esillä Puolassa ilmastososopimuksen osapuolikokouksessa, jossa Pariisin sopimukselle hiottiin selkeämpiä askelmerkkejä lähivuosille.

Kiistelty paavi Pius XII:n patsas koristaa Trasteven osaston pihaa.

Energian käyttö ei saa tuhota sivilisaatiota
Vuonna 2015 julkaistiin paavi Franciscuksen laaja Laudato Si (Ylistetty olkoon) -niminen, ilmastotieteen hyväksyvä näkemys ilmastonmuutoksesta. Muun muassa sillä yritettiin vaikuttaa myös Pariisin sopimuksen syntyyn.

Paavi Franciscuksen mukaan ilmastonmuutoksen kieltäminen, sen väheksyminen ja vetäytyminen ovat osoituksia perversseistä asenteista.

– Meidän täytyy välttää lankeamasta asenteisiin, jotka eivät auta rehellistä tutkimusta eivätkä vilpitöntä ja rakentavaa yritystä tulevaisuuden maapallon rakentamisessa, Franciscus sanoi Bonnin ilmastokokouksen yhteydessä.

Paavi Franciscus pitää Pariisin sopimusta polkuna mahdollisimman vähähiiliseen talouskehitykseen, jossa aurinko ja tuuli ovat keskeisessä asemassa nykyisten fossiilisten polttoaineiden sijasta.

– Sivilisaatio tarvitsee energiaa, mutta sen käyttö ei saa tuhota sivilisaatiota, Franciscus kertoi viime kesänä öljy-yhtiöiden kanssa käytyjen luottamuksellisten keskustelujen jälkeen.

Katolinen kirkko korostaa sitä, että maailma tarvitsee puhtaan energiajärjestelmän, joka samalla vähentää

”Meillä ei ole
ylellisyyttä
nimeltä aika.”

köyhyyttä ja epätasa-arvoa.
– Paavi Franciscus on moraallinen johtaja, jota kuunnellaan laajasti. Hän on kuin

Gandhi minulle, kertoo alun alkaen Intiasta kotoisin oleva pappi **Joshtrom Isaac Kureethadam**. Hän vastaa paavin alaisuudessa ekologian ja luomistyön yhteistyöstä Vatikaanissa.

Tavoitteena ihmisten ilmastoliike

Samalla kun Vatikaani tekee korkean tason vaikuttamista, kirkon ajatuksena on aktivoida omia jäseniään. Suositun ja arvostetun paavi Franciscuksen johdolla ajatuksen taakse on tarkoitus saada ensin muita kristittyjä, mutta samalla lähestyä myös muita maailman kirkkokuntia.

– Haluamme tästä ihmisten liikkeen. Voimme edustaa yli kahta kolmasosaa ihmiskunnasta, jos onnistumme, Kureethadam painottaa.

Lähentyminen ilmastotyössä on jo käynnissä. Esi-merkkinä tästä Kureethadam pitää kaikkien maailmanuskontojen kokousta viime marraskuussa, jossa ilmastotyö oli esillä yhtenä kuudesta keskeisestä aiheesta.

Kirkon tavoitteena on kertoa jäsenilleen asioiden tärkeydestä. Se haluaa antaa tuhansien seurakuntien kautta jäsenilleen välineitä ja tapoja lähestyä ilmastonmuutosta arjen kautta ja kehottaa heitä painostamaan vastuullisia toimimaan tilanteen parantamiseksi. Poliittinen muutos on ollut liian hidasta.

– Poliitiikkaan vaikuttavat liikaa ne, joilla on rahaa ja valtaa. Jos saamme ihmiset liikkeelle ja aktivoitumaan, lopulta myös politiikan on muututtava, Kureethadam päättelee.

Hän korostaa mielellään sitä, että ilmastonmuutokseen tarttuminen on myös moraalinen kysymys. Jos Laudato Sin teologisen ja moraalisen sanoman haluaa Kureethadamin mukaan tiivistää, ilmastonmuutos ei ole pelkästään ympäristökysymys, vaan kysymys kaikille

Katolisen kirkon
ympäristöjulistuksesta
on tehty myös oma
lasten versio.
Sitä esittelee
pappi Kureethadam.

yhteisestä kodista.

– Meidän pitää
kertoa tästä kohta-
lonyhteydestä. Tässä
moraalinen ja uskon-
nollinen johtajuus on
tärkeää.

Vaikka Kureethadam pitää muun muassa öljy-yhtiöi-
den johtajien kanssa käytäviä keskusteluja hyvinä, hän
näkee reaali politiikan menevän, Yhdysvallat etune-
näissä, osittain väärään suuntaan. Toisaalta hän kutsuu
myös Yhdysvaltojen lukuisten osavaltioiden ilmastotyö-
tä ihmisten ilmastoliikkeeksi.

Hän on kuitenkin huomannut myös omassa työssään,
miten ilmasto ja ympäristöystävällisyys kiinnostavat
paljon enemmän kuin kolme vuotta sitten Pariisin
kokouksen alla. Kureethadam näkee toivoa ja yhteisiä
aloitteita monessa paikassa.

Vatikaani hiilivapaaksi

Vatikaanivaltio haluaa olla myös esimerkkinä. Se pyrkii,
vaikkakin lilliputtivaltiona, ensimmäisenä hiilivapaaksi
maaksi. Askelmerkkejä vielä hiotaan, mutta tavoite aio-
taan toteuttaa viimeistään kymmenessä vuodessa.

Sen takia paavi antoi huutokaupattavaksi viime ke-
väänä maailman nopeimpiin autoihin kuuluvan Lam-
borghinin Huracanan. Lahjoitetusta autosta maksettiin
lähemmäksi miljoona euroa ja rahat käytetään hyvänte-
keväisyyteen.

– Meillä ei ole ylellisyyttä nimeltä aika, Kureethadam
muistuttaa lämpenemisen estämiseksi tarvittavien muu-
tosten nopeudesta.

SUURPEDOT menestyvät Virossa

TEKSTI & KUVAT: RIKU CAJANDER

**Suomi on jälkijunassa suden, karhun ja ilveksen
ekologisen merkityksen hyväksymisessä.**

◀ Susi on Viron kansalliseläin. Sen asema tärkeänä osana luontoa on hyväksytty paremmin kuin Suomessa.

Isojen petoeäinten arvo muun luonnon hyvinvoinnin edistämisessä on tällä vuosikymmenellä noussut voimakkaasti tietoisuuteen Pohjois-Amerikassa sekä useissa Euroopan maissa. EU:ssa luontodirektiivi rajoittaa karhujen, susien ja ilvesten pyyntiä, mutta poikkeusluvilla niitä voidaan metsästää, jos samalla turvataan suotuista suojelun taso. Naapurimaissa Suomessa ja Virossa etenkin metsästysjärjestöt korostavat suurpetojen pyynnin tärkeyttä, mutta käytännön toteutuksessa maiden välillä on eroja varsinkin susien ja ilvesten metsästysmäärissä.

Viron ympäristöviraston päällikkö **Peep Männil** haluaa korostaa, että suurpetojen merkitys saaliseläinkantojen säätelyssä ja niiden terveyden ylläpidossa on suuri. Samalla kun ne toimivat ravintoketjun huipulla, niiden lukumäärä on aina melko vähäinen, ja ne vaativat isoja elinalueita menestyäkseen.

– Susien, ilvesten ja karhujen suojele ei onnistu pelkillä suojelualueilla, koska ne liikkuvat laajalti. Siksi myös muilla alueilla, missä niiden elinmahdollisuudet ovat hyvät, metsästyslupia on rajoitettava. Mutta samalla on aina huomioita ne alueet, missä paikallinen väestö on enemmän suurpetoja vastaan, ja missä karhut ja sudet voivat aiheuttaa lammas- ja mehiläisvahinkoja. Siellä tarvitaan säänneltyä metsästystä.

Suomessa – toisin kun Virossa – suurpetojen metsästys on pääsääntöisesti sallittu pyyntiluvilla myös luonnonsuojelualueilla. Lupien myöntämisessä yhteys metsästysseurojen, petoyhdyshenkilöiden, riistanhoitopiirien, Luonnonvarakeskuksen sekä maa- ja metsätalousministeriön metsästysosaston välillä toimii yleensä moitteettomasti.

Suomessa metsästetään runsaasti ilveksiä. Niiden mainitaan pienentävän jäniksenmetsästäjien saalismääriä, mutta ei ole näyttöä niiden ekologisesti ylisuuresta osuudesta Suomen luonnossa.

Suomi verottaa suurpetokantojaan kovemmalla kädellä

Peep Männilin mukaan Viron luonnon kantokyky on hyvä noin 600 yksilön karhu-, 200 yksilön susi- ja nykyistä suuremmalle ilveskannalle.

– Suurempi ongelma suurpetojen osalta on kyllä edelleen ihmisten sosiaalinen sietokyky. Myöntämällä karhun metsästyksen vuosittain hieman yli sata pyyntilupaa lisätään sen pelkoa ihmistä kohtaan, mitä maaseudulla pidetään hyvänä.

Karhujen määrä Virossa suhteutettuna Suomen pinta-alaan on reilut kolme kertaa suurempi. Meillä karhunpyyntilupia on myönnetty 200– 300 kpl. Vuonna

Peep Männil on osallistunut vuosikymmeniä Viron suurpetojen seurantaan maastossa ja virkahuoneessa. Hän on ollut myös mukana laatimassa susi-, karhu- ja ilveskantojen hoitosuunnitelmia.

2018 Suomen kansalliseläimen kohtaloksi koitui lähes 400 kuolemaa, pääosin metsästyksen seurauksena.

Metsäkissaa arvostetaan

Yksi suuri ero naapurimaiden suurpetojen metsästyksessä liittyy ilvekseen.

– Ilveksen keskeisen saaliseläimen metsäkauriin väheneminen, kapitartunnat ja salametsästys aiheuttivat Virossa ilveskannan nopean vähenemisen viitisen vuotta sitten. Nyt pyyntikiintiö lajille on ollut nolla vuodesta 2016 lähtien, ja näin jatketaan vielä ainakin vuonna 2019. Nyt kissoja on noin 200, mutta tavoitteena on noin 700 yksilön kanta.

Biologi ja Viron eläinsuojeluyhdistys Loomuksen jäsen Laura Kiirja on seurannut susien elämää vuosia. Hän on myös tutkinut petoeläimien varalle kasvatettujen laumanvartijakoirien käyttäytymistä.

Ero Suomen tilanteeseen on suuri. Toissa vuonna ilveksiä tapettiin Suomessa peräti 400 ja vuonna 2018 runsaat 200. Suomen ilveskanta on kylläkin iso, noin 1 900 yksilöä, mutta Viron tavoite kertoo, että siellä tullaan sallimaan pinta-alaa kohden 2–3 kertaa suurempi ilvestiheys kuin meillä.

– Ilveksien aiheuttamat vahingot kotieläimille ja saaliseläimille ovat hyvin vähäiset. Eli ilveksen pyynnissä on kyse lähinnä huvimetsästyksestä, jonka oikeutuksesta voidaan olla montaa mieltä, Männil myöntää.

Sudet hukassako?

Kuten Suomessa, niin etelänaapurissammekin susi jakaa mielipiteitä. Kuitenkin Virossa elävä ja virallisissa kannanhoitotavoitteissa hyväksytty susien määrä on nykyisin melko korkea, 150–200 yksilöä. Se on pinta-alaan suhteutettuna noin 7 kertaa suurempi kuin meillä.

Virolainen **Laura Kiirja** on työskennellyt 7 vuotta susien ja muiden villieläinten parissa ja on parhail-

”Suurpedot voivat myös torjua vieraslajien leviämistä”

laan tekemässä väitöskirjaa susista Kanadassa. Hänen mukaansa metsästystahot kyllä pyrkivät levittämään asennetta, jonka mukaan susi on tuhoeläin, joka syö lampaita ja liikaa metsästyksen saaliseläimiä, hirviä ja peuroja.

– Itse asiassa sudet ovat älykkäitä. sosiaalisia, luotettavia eläimiä, enemmän ihmisen kaltaisia kuin vaikkapa simpanssit. Koirienkin lojaliteetti on susilta peräisin. Mitä enemmän niitä häiritään, ja mitä suurempi metsästyspaine on, sitä vaikeampi on saavuttaa tasapaino susikannan hoidossa, suojelussa ja susien aiheuttamien vahinkojen rajoittamisessa.

– Kristinuskon ja satujen luoma käsitys sudesta on miltei aina paha ja saatanallinen. Se vaikuttaa edelleenkin monien suhtautumiseen tähän petoeläimeen, joka todellisuudessa voisi olla hyvä roolimalli jopa ihmiselle. En tiedä muita eläinlajeja, joissa esimerkiksi isät investoivat yhtä paljon poikasten kasvatukseen ja hoitoon kuin sudet.

Suurpedoista on hyötyä

Kiirojan mielestä suurpedoista on paljon hyötyä. Ne pystyvät rajoittamaan sairauksien leviämistä saaliseläinten joukossa ja pitävät niiden populaatiot kurissa ja terveempinä.

– Suurpedot voivat myös torjua vieraslajien leviämistä. Saalistamalla hirviä ja kauriita sudet, karhut ja ilvekset vähentävät niiden aiheuttamia vahinkoja kasvillisuudelle, talousmetsien taimistoille sekä viljelyksille. Suurpetojen olemassaolo reflektoi ekosysteemien terveyttä.

Laura Kiiroja on tyytyväinen, että susi valittiin vuonna 2018 Viron viralliseksi kansalliseläimeksi.

– Parempaa valintaa ei olisi voitu tehdä!

Ympäristötoimittajat ry

